

MESTSKÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE

***PREHĽAD ČINNOSTI
BRATISLAVSKÝCH VEREJNÝCH
KNIŽNÍC***

ZA ROK 2004

Bratislava 2004

OBSAH

Komentár k činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2004	3
1. SIEŤ VEREJNÝCH KNIŽNÍC V BRATISLAVE	3
2. KNIŽNIČNÝ FOND	4
3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY	5
4. POUŽÍVATELIA	6
5. ĎALŠIE ÚDAJE	7
6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE	8
7. ZAMESTNANCI KNIŽNÍC	8
8. HOSPODÁRENIE KNIŽNÍC	9

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD V TABUĽKÁCH:

Tab. č.1	Sieť verejných knižníc v Bratislave
Tab. č.2	Knižničný fond
Tab. č.3	Výpožičky a služby
Tab. č.4	Používatelia
Tab. č.5	Ďalšie údaje
Tab. č.6	Informačné technológie
Tab. č.7	Zamestnanci knižníc
Tab. č.8	Hospodárenie knižníc
Tab. č.9	Základné ukazovatele činnosti verejných knižníc v Bratislave za rok 2004 podľa typu knižníc
Tab. č.10	Základné ukazovatele činnosti verejných knižníc v Bratislave s prepočtami na obyvateľa a čitateľa
Tab. č.10	Porovnávací tabuľka základných ukazovateľov činnosti verejných knižníc v Bratislave za rok 2004
Tab. č.12	Porovnávací tabuľka základných ukazovateľov verejných knižníc v Bratislave podľa jednotlivých pracovísk za rok 2004

KOMENTÁR K ČINNOSTI BRATISLAVSKÝCH VEREJNÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2004

1. SIEŤ VEREJNÝCH KNIŽNÍC

Sieť verejných knižníc v Bratislave v roku 2004 tvorilo **18 knižníc a ich 26 pobočiek**, spolu 44 knižničných pracovísk.

Z osemnástich knižníc je:

- **1 regionálna** – Mestská knižnica v Bratislave riadená Magistrátom hlavného mesta SR Bratislavy, poverená metodickou funkciou smerom k verejným knižniciam v Bratislave
- **5 mestských** a ich 23 pobočiek – Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava Nové Mesto, Miestna knižnica Dúbravka, Miestna knižnica Petržalka. Knižnice majú právny subjekt, sú riadené miestnymi úradmi príslušných mestských častí
- **7 obecných s profesionálnymi zamestnancami** a ich 3 pobočky – MK Vrakuňa, MK Podunajské Biskupice, MK Rača, MK Vajnory, MK Karlova Ves, MK Lamač, MK Devínska Nová Ves. Knižnice nemajú právny subjekt, sú súčasťou organizačnej štruktúry miestnych úradov príslušných mestských častí
- **5 obecných s neprofesionálnymi zamestnancami** – MK Devín, MK Záhorská Bystrica, MK Jarovce, MK Rusovce, MK Čunovo. Knižnice nemajú právny subjekt, sú súčasťou miestnych úradov príslušných mestských častí

Plnenie hlavných ukazovateľov činnosti podľa typu knižníc

	Výpožičky			Čitatelia			Návštevníci		
	2004	2003	rozdiel	2004	2003	rozdiel	2004	2003	rozdiel
Mestská knižnica	457 639	445 596	+ 12 043	12 407	12 135	+ 272	134 867	127 548	+ 7 319
Mestské knižnice	1 703 606	1 716 982	- 13 376	26 919	27 842	- 923	314 516	327 061	- 12 545
Obecné knižnice s PZ	242 817	260 544	- 17 727	7 045	6 972	+ 73	73 740	75 855	- 2 115
Obecné knižnice s NZ	6 144	6 819	- 675	486	485	+ 1	3 351	3 842	- 491
SPOLU	2 410 206	2 429 941	- 19 735	46 857	47 434	- 577	526 474	534 306	- 7 832

Zmeny v knižniciach:

- v Staromestskej knižnici sa uskutočnili personálne zmeny. Dlhoročná riaditeľka knižnice Emília Jablonská odišla do dôchodku a 1. 4. 2004 sa riaditeľkou Staromestskej knižnice stala PhDr. Judita Kopáčiková
- Knižnica Bratislava Nové Mesto zrušila pobočku Mierová kolónia na Chemickej ulici, čím sa počet pobočiek bratislavských verejných knižníc znížil o jednu

V nezmenenom stave zostala pobočka MK Karlova Ves na Lackovej ul. - bola zatvorená (dlhodobá práceneschopnosť pracovníčky a neefektívnosť pracoviska).

2. KNIŽNIČNÝ FOND

V roku 2004 tvorilo **knižničný fond** verejných knižníc v Bratislave **1 368 092 kn.j.**, z toho bolo 1 292 690 kníh (94,5%). Audiovizuálnych dokumentov bolo 57 544 (4,2%). Sledovaný ukazovateľ multimediálnych CD ROM-ov, ktoré sa v knižniciach nachádzali v počte 99 kn.j., predstavuje len 7 tisícina percenta z celkového fondu.

Z tematického hľadiska sa knižničný fond členil na odbornú a krásnu literatúru. Obsahoval:

- 649 646 kn.j. krásnej literatúry pre dospelých (47,5%)
- 387 509 kn.j. odbornej literatúry pre dospelých (28,3%)
- 255 790 kn.j. krásnej literatúry pre deti (18,7%)
- 75 147 kn.j. odbornej literatúry pre deti (5,5%)

Celkový stav knižničného fondu sa v porovnaní s rokom 2003 znížil o 217 kn.j.

Do knižníc dochádzalo **693 titulov periodík** (z toho 140 zahraničných) v **1 131 exemplároch**. V porovnaní s rokom 2003 knižnice odoberali o 31 titulov periodík viac (zahraničných o 28 viac). Vzhľadom na finančné prostriedky sa znížil počet exemplárov periodík o 142.

Celkový ročný prírastok knižničného fondu v bratislavských verejných knižniciach predstavoval **24 685 kn.j.** (o 1 047 kn.j. menej ako v roku 2003). Pokles ročného prírastku sa prejavuje súvisle už niekoľko rokov. V mnohých knižniciach je úzko spätý s nedostatkom finančných prostriedkov na nákup fondu.

Knižnice **zakúpili 22 108 kn.j.** (o 1 005 kn.j. viac), **darom získali 2 245 kn.j.** (o 780 kn.j. menej) a bezodplatným prevodom 332 kn.j.

Najvyšší prírastok kúpou zaznamenali MK Petržalka (4 985 kn.j.), Knižnica Ružinov (4 248 kn.j.), Mestská knižnica (3 988 kn.j.), Staromestská knižnica (2 938 kn.j.) a Knižnica Bratislava Nové Mesto (2 310 kn.j.)

Ďalšie knižnice nakúpili menej ako 1 000 kn.j. za rok.

Neprofesionálne knižnice mali najnižšie prírastky kúpou, z toho najmenej nakúpila MK Devín – len 15 kn.j., čo však v porovnaní s minulým rokom predstavuje nárast o 14 kn.j.

Úbytok knižničného fondu vo verejných knižniciach predstavoval **24 902 kn.j.** Bol vyšší ako v roku 2003, pretože niektoré knižnice dôsledne preverovali fond (i v súvislosti s automatizáciou), vyradzovali zastaralú, opotrebovanú i stratenú literatúru. Najvyšší úbytok mala MK Petržalka (10 179 kn.j.), ktorý súvisel s administratívnym ukončením revízií.

Verejné knižnice v Bratislave majú pre čitateľov zabezpečený priamy prístup ku knižničnému fondu, ktorého **89,4%** je uložených vo voľnom výbere.

Z celého knižničného fondu majú knižnice automatizovane spracovaných **54,9%**. (MK Petržalka má spracovaných 97%, Knižnica Ružinov 86%, Staromestská knižnica 81%, Knižnica Bratislava Nové Mesto 79%, Mestská knižnica 33% a MK Podunajské Biskupice 5%).

Prepočty:

Priemerný ročný prírastok (kúpa i dar) na 1 registrovaného čitateľa predstavoval **0,5 kn.j.** (nezmenený stav). Vo vyspelom svete sa za bežný priemer považuje aspoň 1 kn.j. na čitateľa.

Z finančných prostriedkov 5 005 000,- Sk, ktoré boli určené na nákup knižničného fondu v roku 2004 pripadalo na 1 čitateľa **106,80 Sk** (zvýšenie o 15,60 Sk) a na 1 obyvateľa **11,60 Sk** (zvýšenie o 1,40 Sk).

Prostriedky vynaložené na nákup knižničného fondu na 1 obyvateľa Bratislavy vyznievajú v hodnotenom roku pre bratislavské verejné knižnice priaznivo – sú totiž vyššie ako býva obvykle priemer Bratislavského kraja (9,60 Sk), nehovoriac o Banskobystrickom kraji, kde je to iba 6,50 Sk alebo o Košickom kraji, kde na jedného obyvateľa pripadajú priemerne len 3,-Sk.

Finančné prostriedky na nákup knižničného fondu sa v porovnaní s rokom 2003 zvýšili o 679 000,-Sk. Spolu so zvýšením finančných prostriedkov sa však na druhej strane zvýšila aj daň z pridanej hodnoty (19%), ktorá ich znovu „znížila“. Podľa prepočtov Mestskej knižnice sa priemerná cena knihy v roku 2004 pohybovala vo výške 299,-Sk, čo je v porovnaní s rokom 2003 nárast o 69,-Sk.

Na 1 čitateľa verejných knižníc pripadalo z celkového knižničného fondu **29,2 kn.j.**

Na 1 obyvateľa Bratislavy pripadalo z fondu **3,2 kn.j.**

Obrat knižničného fondu verejných knižníc v roku 2004 bol **1,4 kn.j.**

3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

Základom služieb vo všetkých verejných knižniciach v Bratislave sú výpožičné služby.

V roku 2004 zrealizovali pracovníci týchto knižníc **2 410 206 výpožičiek** (o 19 735 menej ako v roku 2003).

Z celkového počtu výpožičiek bolo:

- 1 023 660 výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých (42,5%)
- 391 153 výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých (16,2%)
- 331 112 výpožičiek krásnej literatúry pre deti (13,7%)
- 139 561 výpožičiek odbornej literatúry pre deti (5,8%)
- 524 720 výpožičiek periodík (21,8%)

Z celkového počtu výpožičiek sa požičalo 76 559 špeciálnych dokumentov (o 3 019 viac ako v roku 2003), z toho 65 530 audiovizuálnych dokumentov a 407 CD ROM-ov.

Prevažnú väčšinu výpožičiek – až 76% tvorili absenčné výpožičky domov. Prezenčné výpožičky v študovniach a čítárňach predstavovali 24%.

Využívanou službou, ktorú poskytuje 8 bratislavských verejných knižníc, sú **bibliografické a faktografické informácie**. Tento ukazovateľ sa v posledných rokoch stále zvyšuje. Kým v roku 2001 poskytli pracovníci 4 619 týchto informácií, v roku 2004 to bolo už 10 185, čo predstavuje nárast o 5 566 a potvrdzuje rastúci záujem verejnosti o informácie.

V súvislosti s poskytovaním informácií patrí medzi dôležité a moderné služby knižníc aj **internet**. V knižniciach slúži predovšetkým na poskytovanie odborných informácií verejnosti. Tento ukazovateľ sa sleduje od roku 2002, v ktorom internetové služby poskytovali Staromestská knižnica a Knižnica Ružinov. V roku 2004 sa k nim pridali ďalšie knižnice - Mestská knižnica v Bratislave, MK Karlova Ves a MK Petržalka.

Služby v sobotu poskytovala len MK Petržalka v pobočke pre deti a dospelých na Vavilovovej 24.

Medziknižničnú výpožičnú službu iným knižniciam dvakrát poskytla Mestská knižnica.

Vydávaniu bibliografických materiálov sa verejné knižnice v Bratislave takmer nevenujú. Nemajú zriadené samostatné bibliografické pracoviská, ani vyčlenených pracovníkov na bibliografickú činnosť. Preto boli v rámci verejných knižníc vydané 2 bibliografické letáky len v Mestskej knižnici.

Vo verejných knižniciach v Bratislave mali čitatelia a návštevníci k dispozícii **52 študovní a čítární s 508** miestami na sedenie (študovne resp. čítárne pribudli v Knižnici Ružinov a v MK Jarovce, MK Lamač so zmenou priestorov prišla o študovňu).

Celková plocha bratislavských verejných knižníc predstavuje **13 657 m²**, z toho 8 989 m² slúži používateľom. V porovnaní s rokom 2003 sú tieto ukazovatele nižšie. MK Dúbravka prehodnotila vykazovanie tohto údaja za svoju knižnicu a uviedla ho na správnu mieru, Knižnica Bratislava Nové Mesto zrušila 1 pobočku a v niektorých ďalších knižniciach sa uskutočnili malé priestorové zmeny.

Prepočty:

Na 1 čitateľa bratislavských verejných knižníc pripadalo **51,4 výpožičiek**.

Na 1 obyvateľa Bratislavy to bolo **5,6 výpožičiek** (čo je viac ako napr. v celom Košickom kraji, kde na jedného obyvateľa pripadá len okolo 4,5 výpožičky).

4. POUŽÍVATELIA

K 31.12.2004 mali bratislavské verejné knižnice zaregistrovaných **46 857 čitateľov**, z toho **11 937 detských čitateľov do 15 rokov**.

Počet čitateľov sa síce v porovnaní s rokom 2003 znížil o 577, zároveň je však vyšší ako v rokoch 2001 a 2002.

Pokles a kolísanie počtu čitateľov od roku 1999 je celoslovenským javom a dotýka sa nielen verejných knižníc. Je dôsledkom zmeny spoločenského života, ako i života jednotlivcov a samotnej doby, ktorá so sebou okrem zrýchlenia životného štýlu a nových možností získavania informácií priniesla i odsunutie čítania do úzadia a nahradila ho inými technológiami. Na znižovanie počtu detských čitateľov má navyše vplyv klesajúci prírastok detskej populácie. Napriek týmto skutočnostiam majú bratislavské verejné knižnice svoj stály okruh čitateľov, ktorí radi využívajú ich služby.

V súvislosti s poklesom počtu čitateľov sa v roku 2004 znížila i návštevnosť knižníc na **526 474 návštev** (o 7 832 návštev menej ako v roku 2003).

Prepočty:

Na 1 čitateľa bratislavských verejných knižníc pripadalo priemerne **11 návštev**.

Na 1 návštevníka pripadalo **4,6 výpožičiek**.

Najvyšší percentuálny podiel čitateľov z počtu obyvateľov príslušnej mestskej časti má MK Devín (21,3%), najnižší MK Dúbravka (2,9%).

Najviac detských čitateľov do 15 rokov mala MK Petržalka (2 083), najmenej MK Čunovo (30).

Z iného pohľadu tvorili títo detskí čitatelia v MK Petržalka 25% z celkového počtu registrovaných požívateľov, v MK Čunovo až 58%. Najvyšší percentuálny podiel detských čitateľov z celkového počtu čitateľov mala MK Záhorská Bystrica – až 78%.

Percentuálny podiel detských čitateľov do 15 rokov z celkového počtu čitateľov v bratislavských verejných knižniciach v roku 2004

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica BA Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
9 %	29 %	29 %	39 %	41 %	28 %	40 %	51 %	49 %

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
40 %	36 %	53 %	44 %	78 %	25 %	48 %	69 %	58%

5. ĎALŠIE ÚDAJE

V roku 2004 bratislavské verejné knižnice zorganizovali pre verejnosť **771 podujatí** (o 90 menej ako v minulom roku), z toho 283 bolo venovaných informatickej výchove detí a mládeže (o 126 menej).

Medzi najčastejšie realizované podujatia patrili besedy, prezentácie nových kníh, súťaže pre deti, prednášky a exkurzie. Knižnice sa viacerými podujatiami zapojili do Týždňa slovenských knižníc, ktorý sa konal v týždni 22.3. – 28.3.2004.

Mestská knižnica v Bratislave pripravila pre verejnosť 108 podujatí. Okrem besied, koncertov, prednášok a literárnych podujatí zrealizovala v spolupráci s Katedrou knižničnej a informačnej vedy FF UK a Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov Bratislavského kraja seminár Knižnično – informačné služby pre zrakovo postihnutých používateľov. Zapojila sa i do Dňa samosprávy hlavného mesta Bratislava pre všetkých a pod názvom Bratislava – mesto, ktoré číta pripravila pre návštevníkov mesta viaceré podujatia a aktivity. V galérii Artotéka sa počas celého roka konali výstavy slovenských maliarov, grafikov a ilustrátorov. V súvislosti so začiatkom poskytovania elektronických služieb pripravila pre svojich pracovníkov v službách tri týždňové školenia pre prácu s počítačmi.

Staromestská knižnica v rámci 138 podujatí pripravila pre verejnosť besedy, slávnostné zápisy, informatické výchovy, výstavy. V spolupráci s univerzitou 3. veku a Katedrou knižničnej a informačnej vedy FF UK zrealizovala 4 bezplatné kurzy pre čitateľov – seniorov pod názvom Zoznámte sa s počítačom. Zapojila sa i do celoslovenskej súťaže Čítame s Osmijankom.

Knižnica Ružinov zrealizovala 141 podujatí, ktoré boli tematicky zamerané na výročia spisovateľov, medzinárodné a pamätné dni a ďalšie aktuálne udalosti roka. Pripravili 6 podujatí celoknižničného charakteru. Rok 2004 sa opäť niesol v znamení projektu pre detského čitateľa Hlasné čítanie, do ktorého boli zapojené 4 pracoviská knižnice. Úspech mala i Zakliata noc v knižnici ako vyvrcholenie projektu Hlasného čítania. Dvadsaťšesť najaktívnejších detí strávilo noc v knižnici plnej hier, súťaží, zábavy a internetu. Pokračovali i Hovory D – demokratický dialóg detí a dospelých na tému drogy s účasťou poslancov MZ Ružinov, psychologov a pedagógov. Knižnica sa zapojila aj do súťaže Čítame s Osmijankom.

MK Vrakuňa pripravila pre deti 21 hodín informatickej výchovy a vyhodnotila Najaktívnejšieho čitateľa v kategórii do 10 a nad 10 rokov.

MK Podunajské Biskupice spolupracovala s materskými a základnými školami mestskej časti a pripravila pre ich žiakov 56 podujatí.

Knižnica Bratislava Nové Mesto pripravila 33 podujatí, medzi ktoré patrili besedy, prednášky, umelecké pásma a literárna a žurnalistická dielňa mladých talentov. Pre deti zorganizovala súťaž Číta každý žiak. Informatickú výchovu realizovala v rámci exkurzií po knižnici.

MK Rača zrealizovala 6 podujatí (exkurzií a besied) venovaných deťom.

MK Karlova Ves spolupracovala so školami, pre ktoré pripravila 12 podujatí.

MK Lamač pripravila 7 podujatí pre deti i dospelých, v ktorých prevládali prednášky o histórii Lamača a exkurzie v knižnici.

MK Devín pripravila pre verejnosť 2 podujatia.

MK Devínska Nová Ves zrealizovala 18 podujatí, prevažne besied a súťaží. Medzi najvýraznejšie patrila literárna a výtvarná súťaž Región, v ktorom žijem, ktorá sa v roku 2004 konala na tému Mój najkrajší turistický zážitok z Devínskej Novej Vsi a jej okolia. Vyhodnotenie súťaže prebehlo v Týždni slovenských knižníc. Pod názvom Moja prázdninová kniha prebehla ďalšia literárna súťaž pre žiakov škôl v Devínskej Novej Vsi. Knižnica sa zapojila do výtvarnej súťaže Ex libris, ktorú vyhlásila Mestská knižnica v Hlohovci. V spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej pripravila výstavu Vianočné inšpirácie.

MK Petržalka pripravila 214 podujatí venovaných prezentácii diel spisovateľov, ilustrátorov, literatúry a environmentálnej výchovy. Uskutočnila 3 celoknižničné podujatia – 15. ročník Petržalských súzvukov Ferka Urbánka, 8. ročník súťaže školských časopisov Novinári tretieho tisícročia a predvianočné podujatie Mikuláš v knižnici.

6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Pracovníci verejných knižníc v Bratislave odvedli v roku 2004 veľký kus práce na poli automatizácie svojich činností a vybavenia knižníc technickým zariadením.

Ku koncu roka sa v osemnástich knižniciach nachádzalo **13 serverov** (o 2 viac ako v roku 2003), **121 osobných počítačov** (pribudlo 38 PC), z toho **31** bolo prístupných verejnosti (o 14 viac).

Knižnice mali 67 PC s pripojením na internet (o 52 viac), z toho 16 bolo určených pre verejnosť (o 13 viac).

Webovú stránku malo v roku 2004 päť knižníc (uvádzame i tie knižnice, ktoré majú vytvorenú stránku v rámci svojej mestskej časti alebo v rámci svojho miestneho úradu):

- Mestská knižnica v Bratislave: www.mestskakniznica.sk
- Staromestská knižnica: www.staremesto.sk (Kultúra a voľný čas – Staromestská knižnica)
- Knižnica Ružinov: www.kniznica-ruzinov.biz
- Knižnica Bratislava Nové Mesto: <http://members.chello.sk/kbnm/>
- Miestna knižnica Lamač: www.lamac.sk (Kultúra – Knižnica)

Internetové služby poskytovalo verejnosti 5 knižníc na týchto pracoviskách:

- Mestská knižnica - úsek krásnej a cudzojazyčnej literatúry, Laurinská 5
úsek hudobnej a umenovednej literatúry, Kapucínska 1
- Staromestská knižnica – Panenská 1
- Knižnica Ružinov – ÚK Miletičova 47
- MK Karlova Ves, Jurigovo námestie
- MK Petržalka – Vavilovova 26

Mestská knižnica v Bratislave spracováva fond v knižnično – informačnom systéme Dawinci. V roku 2004 zabezpečila lokálne sieťové prepojenie všetkých svojich pracovísk, ako aj zavedenie internetu pre služobné účely v každom pracovisku a pre verejnosť v dvoch pracoviskách. Do rutínnej prevádzky spustila i automatizovaný katalóg OPAC, ktorý je prístupný aj na webovej stránke.

Staromestská knižnica zabezpečila pripojenie na internet na Blumentálskej a Záhrebskej ul. Počítačovú sieť vybudovala na Panenskej a Blumentálskej ul.

Knižnica Ružinov má prepojené útvary riaditeľstva, ktoré na služobné účely využívajú internet. Pre ÚK Miletičova 47 zakúpila dve počítačové zostavy, ktoré v novembri 2004 uviedla do prevádzky, čím rozšírila internetové služby verejnosti.

Knižnica Bratislava Nové Mesto má kompletne automatizovanú prevádzku výpožičnej služby v Centrálnej knižnici na Pionierskej 12. V roku 2004 pribudlo ďalšie pracovisko s automatizovanou výpožičnou službou v pobočke na Stromovej 18, kde je čitateľom k dispozícii i on-line katalóg.

MK Karlova Ves dostala v roku 2004 štyri počítače, z ktorých tri začali slúžiť čitateľom.

MK Lamač zakúpila a inštalovala knižničný program Clavius, v ktorom spracováva knižničný fond.

MK Petržalka pracuje s programom Libris. Všetky pobočky knižnice majú automatizovanú prevádzku výpožičných služieb, čitateľom je k dispozícii on-line katalóg knižnice.

7. ZAMESTNANCI KNIŽNÍC

V roku 2004 pracovalo v bratislavských verejných knižniciach **182,25 zamestnancov** (priemerný prepočítaný stav), z toho bolo 169,15 žien. Celkový stav pracovníkov sa od minulého roku znížil o 5,45, počet žien o 4,85.

Knihovnícke činnosti vykonávalo **137,09 zamestnancov** (131,09 žien), čo je 75% všetkých zamestnancov.

24 pracovníkov malo vysokoškolské vzdelanie (13% všetkých zamestnancov), z toho bolo 22 žien (nárast o 1 pracovníka v oboch ukazovateľoch).

8. HOSPODÁRENIE KNIŽNÍC

Výnosy z hlavnej činnosti a príjmy bratislavských verejných knižníc dosiahli v roku 2004 výšku **61 466 000,- Sk**, čo je o 3 669 000,-Sk viac ako v minulom roku.

Prevádzkové dotácie od zriaďovateľov predstavovali **54 780 000,-Sk**, čo je o 2 496 000,-Sk viac ako v roku 2003.

Tržby verejných knižníc dosiahli čiastku **4 663 000,-Sk** (menej o 106 000,-Sk), z toho poplatky za knižničné činnosti (zápisné poplatky, upomienky, internetové služby, kopírovanie a pod.) tvorili 3 378 000,-Sk. Poplatky za knižničné činnosti sa v porovnaní s minulým rokom zvýšili o 251 000,-Sk.

Rozpätie zápisných poplatkov sa vo verejných knižniciach nezmenilo a pohybuje sa stále vo výške:

- 20 – 100,-Sk pre dospelých čitateľov
- 10 – 40,-Sk pre detských čitateľov
- 10 – 50,-Sk pre dôchodcov

V niektorých knižniciach sa postupne upravujú poplatky za upomienky:

- 1. upomienka 10 – 40,-Sk
- 2. upomienka 30 – 70,-Sk
- 3. upomienka (aj riaditeľská) 100 – 150,-Sk

Za povšimnutie stojí skutočnosť, že verejné knižnice v Bratislave prostredníctvom finančných prostriedkov získaných zo svojich vlastných tržieb pokrývajú takmer celú finančnú čiastku určenú na nákup knižničného fondu. Prevádzkové dotácie od zriaďovateľov preto slúžia najmä na pokrývanie nákladov na hlavnú činnosť knižníc.

Kapitálové výdavky knižníc predstavovali čiastku **1 940 000,-Sk**, z toho 302 000,-Sk sa investovalo do výstavby a rekonštrukcie, 1 180 000,-Sk bolo určených na automatizáciu a 458 000,-Sk tvorili ostatné kapitálové výdavky.

Náklady na hlavnú činnosť verejných knižníc dosiahli výšku **60 871 000,-Sk** (o 3 353 000,-Sk viac), z toho mzdové náklady tvorili 27 705 000,-Sk (vzrástli o 1 585 000,-Sk). Priemerná mesačná mzda vo verejných knižniciach bola 12 668,-Sk.

Z nákladov na hlavnú činnosť knižníc bolo **na nákup knižničného fondu** určených **5 005 000,-Sk**, čo je o 679 000,-Sk viac ako v minulom roku. Navýšenie finančných prostriedkov bolo umožnené vďaka grantom a sponzorom, prostredníctvom ktorých získali knižnice 2 023 000,-Sk, čo je o 1 279 000,-Sk viac ako v roku 2003. Tento nárast čiastočne umožnilo i Ministerstvo kultúry, ktoré poskytlo granty vo výške 350 000,-Sk štyrom knižniciam – Staromestskej knižnici, Knižnici Ružinov, Knižnici Bratislava Nové Mesto a Mestskej knižnici. Samotný rozpočet knižníc by inak ani zďaleka nepostačoval na pokrytie nákupu kvalitného knižničného fondu. Preto sa situácia napr. v Knižnici Ružinov riešila aj účelovou dotáciou z Miestneho úradu Ružinov a v Knižnici Bratislava Nové Mesto sa realizovalo rozpočtové opatrenie starostu MČ Nové Mesto. V MK Devín, ktorá má dlhé roky problémy s nákupom kníh, sa do rozpočtu zahrnul príspevok na nákup v hodnote 5 000,-Sk, ale v konečnom dôsledku ho knižnica kvôli zlej finančnej situácii nedostala a knihy nakupovala len z vlastných tržieb.

Vzhľadom na spoločenskú a finančnú situáciu je samozrejmé, že knižnice už nemôžu dosiahnuť také vysoké prírastky nových knižničných dokumentov ako pred 5 – 10 rokmi. Napriek tomu je nesmierne dôležité, aby sa dopĺňovanie fondu udržalo aspoň na súčasnej úrovni, pretože kvalitný fond je základom každej dobre fungujúcej knižnice, ktorú potom navštevujú aj čitatelia. Je to názor nielen knihovníkov, ale i tých, ktorým záleží na existencii a poslaní knižníc.

Názov: **Prehľad činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2004**
Zostavovateľ: Mgr. Eva Šulajová
Upravil a DTP: Angelika Rybecká
Zodp. red.: Ivica Jurášová
Zodp. prac.: Mgr. Emília Moncoľová
Vydavateľ: Mestská knižnica v Bratislave, Klariská 16, 814 79 Bratislava 1
Rok vydania: 2005
Náklad: 50 ex.

Materiál pre vnútornú potrebu knižníc